

Monte Cristo.

Kevättalvella esitettiin Oulussa vanhassa "Germaaniassa", kuten Kino-Aulan nimi tällaisissa asioissa vanhoillisuuteen taipuvaisessa mielessäni aina säilyy, maailmankuulua Monte Cristo elokuvana. En enää muista minkälaisen yleisömenestyksen elokuva saavutti ja osoittiko nykyajan muskettisoturi-ikäpolvi tajuavansa vanhan "tumaan" romantiikkaa, mutta meidän ruokakunnan täyskasvuiset jäsenet kuitenkin katsoivat mieluisaksi velvollisuudekseen varata ja varastaa illan elokuvia varten.

Monte Cristo oli minullekin tuossa pihaleikki-iässä niin tuttu persoona, että en enää jaksanut muistaa sellaistaakaan yllätyksellistä juttua, etten itse asiassa ollut koskaan lukenut tätä maailman kaikkien sivistysmaiden poikien tuntemaa tarinaa. Siitähän puhuttiin niin paljon ja sitä sen verran leikittiinkin, että itsekin kuvittelin tarinan tuntevani. Totuus selvisi vasta elokuvassa eikä ole sitä kehdannut kenellekään tätä ennen edes tunnustaa, mutta nyt huomaan, että minulla tämän aukon sivistyksessäni täytettyäni, ei ole häpiään aiheita.

Samalla tavalla on minulle käsittämättömästä syystä käynyt Robinson Crusoen. Lienen ollut jollain tavoin epänormaali! Kun kuitenkin "oikeaa" kirjallisuutta oikein tention varten lueskellessani otin käteeni tämän maailman ehkä kuuluisimman poikakirjan ihmettelin vain, kun kaikki tuntui niin tutulta. Herra Robinson oli tuttu käytännössä, yhtä läheinen nuotioystävä kuin konsanaan Sitting Bullit tai Nahkasukat, Buffalo Billit tai muskettisoturit, saati Tarzanit. Jorma Panunpojan tulevaisuudesta olen kuitenkin huolehtinut mielestäni kunnan isän tavoin: kotikirjastossani on alullaan erikoinen nuorten hylly, missä keskeisimpinä ja samalla näkyvimpinä jänkötävät yhdenmukaisissa kauniissa kansissaan Defoen Robinson ja Cervanteen Don Quiote. Vähänkö, että Suomen Kirja teki konkurssin, ehkäpä sen toimesta koko edellä lueteltu kuuluisuuksien joukko olisi saanut yhdenmukaisen asun!

Aiheen tähän naputteluun sain uutisesta, että aarresaari, Monte Criston saari, on palanut, metsineen, viinitarhoineen täysin tuhoutunut, Viktor Emanuelin metsästysmajoineen ja vanhoine luostarineen tuhkaksi muuttunut. Sic transit — niin katoaa. . . Mutta vaikka tuo romanttinen saari, joka sijaitsee Välimeressä n. 80 km päässä Italian rannikosta, jäisikin asumattomaksi maapallon loppuäksi, en jaksaa uskoa, että sen kreivin nimi vähällä unohtuu. Hänet on kuvattu henkipattonakin herrasmieheksi. Hänen murjomana oikeamieliseksi. Hänen luonnepiirteissään yhdistyvät ritarillisuuden kaikki parhaat puolet. Monte Cristo on monessa suhteessa aivan nykyaikainen yhteiskunnallinen romaani.

Merkillisiä miehiä nuo herrat Dumas, niin isä kuin poika. Dumas vanhemmasta puhutaan paljon, hänen suunnattomasta työtehostaan ja työn teettämistään (kirjoittamisesta) kaikkein eniten, kirjallisuustutkijat hieman hymähtävät hänen kohdallaan, mutta tosiasia on, että Muskettisoturit ja Monte Cristo säilyttävät hänen nimensä historiassa. Hänen poikansa, Dumas npi, kirjoitti kuuluisan Kamelianaisen ja piirsi tällä kokotinelämäntarinallaan nimensä kirjallisuuden historiaan. Hänen mainettaan ei vähennä sentimentaalisuus, joka kappaletta ympäröi. Huomaamme, että kirjoittaminen on kaavoista vapaa, naturalistisista ja romanttisista koulu-kunnista riippumaton, kirjoittavasta yksilöstä ja hänen taidostaan johtuva luomisen taito!